A°. 1857. N°. 280.

Opregte Donderdagsche

HAARLEMSCHE COURANT

van 26 November.

Deze Courant wordt dagelijks, met uitzondering van Zon- en Feestdagen, uitgegeven. · · Prijs: *f* 5 in de drie maanden.

WEENEN, 22 November.

Den 16den dezer is, op last des Keizers, de universiteit te Insprück plegtstatig door den stadhouder van Tyrol aan de orde der Jesuiten overgedragen, bij welke gelegenheid de genoemde bewindsman met hoogen lof heeft gewaagd van de gewigtige diensten, welke deze orde aan de letterkunde en de wetenschappen heeft bewezen. Met het oog op deze gebeurtenis verneemt men met eenige bevreemding, dat het tyrolsche episcopaat zijne kweekelingen het hooren der lessen op die universiteit bepaaldelijk heeft verboden. Men moet daaruit opmaken, dat de vestiging der genoemde orde den prelaten daar te lande niet welgevallig is; maar ook aan den anderen kant, dat de orde reeds geen geringen invloed in den Staat uitoefent, vermits het haar heeft kunnen gelukken deze vestiging, in weerwil van dien tegenstand, doortedrijven.

— Men houdt zich verzekerd, dat het parijsche Congres, in 't welk over de nog onbesliste oostersche aangelegenheden moet worden geraadpleegd, in den loop van dit jaar niet zal bijeenkomen.

BERLIJN, 23 November.

Vermits de geneesheeren des Konings bepaaldelijk hebben verklaard, dat Zr. Ms. gezondheid den overtogt naar Charlottenburg kon gedoogen, is daartoe besloten, en heeft die reis met gewoon rijtuig plaats gehad. Z. M. zal vermoedelijk tot Nieuwjaar op dat kasteel verblijven, en daarna zijnen intrek in het koninklijke slot binnen deze residentie nemen. Van het hervatten der leiding van de staats-aangelegenheden door den Koning is nog geene spraak.

VAN DEN RIJN, 24 November.

Aan alle zijden worden gelden ingezameld voor de slagtoffers van het springen van den kruidtoren te Mainz. In Oostenrijk zal eene algemeene collecte plaats hebben. Z. M. de Keizer heeft voor 20,000 fl. ingeschreven. — Het beheer van den genoemden kruidtoren stond uitsluitend onder toezigt van de oostenrijksche artillerie. Bij voortduring wordt verzekerd, dat op den dag van het onheil daarin niet is gearbeid; maar men heeft niettemin nog kort voor de uitbarsting een oostenrijkschen militair in den toren gezien, en bij de oostenrijksche artillerie wordt een korporaal vermist. Men vermoedt, dat een noodlottig toeval de onmiddelijke oorzaak van de ramp is geweest.

De militaire commissie der Bondsvergadering heeft de aangelegenheid der bewaarplaatsen van het buskruid in de Bonds-vestingen in ernstige overweging genomen.

PARIJS, 24 November.

In den *Moniteur* van heden is een keizerlijk besluit uitgevaardigd, waarbij de heer *Dupin*, de voorzitter der gewezen republikeinsche vergaderingen en de executeur-testamentair van wijlen Koning *Lodewijk Philips*, tot procureur-generaal bij het Hof-van-Cassatie wordt benoemd.

De heer *Vaïse* is benoemd tot kamer-president bij dat Hof, en de bekende advocaat *Chaix d'Est-Ange* tot procureur-generaal bij het Geregtshof te Parijs.

— De Keizer en he Keizerin hebben gisteren de voorstelling bijgewoond in den schouwburg le Théatre-Français, waar het blijspel: „ *de Verbodene vrucht*" is opgevoerd. HH. MM. zijn door het aanwezige publiek met luid gejuich begroet.

— Het ultramontaansche orgaan *l' Univers* behelst een hoofdartikel van den heer *Louis Veuillot*, waarin deze publicist zich bezig houdt met de revolutie en uiteenzet, dat de omwentelings-mannen allezins reden hebben van tevredenheid over den tegenwoordigen toestand van Europa, vermits de revolutie in Piemont vorderingen maakt, — in Belgie uitmuntend werkt, — alle krachten aanwendt om in Zwitserland aanhangers te winnen, — en elders mede geene kwade zaken doet. De hoofdstrekking van dit artikel is om te doen uitkomen, dat de revolutionairen het steeds op de godsdienst hebben gemunt; — dat vernietiging van het godsdienstige element bij de volkeren het hoofddoel van hun streven is geweest en zal blijven, maar dat zij hun doel nooit zullen bereiken. De heer *Veuillot* maakt te dezer zake de aanmerking, dat nog slechts dertig jaren ontbreken om de revolutionaire eeuw voltemaken, en zoo als de zaken nu reeds staan de geschiedenis der volkeren geen voorbeeld zal hebben geleverd van een tijdperk, waarin zoo veel bloed is vergoten, zoo vele puinhoopen zijn gewrocht, zulke moordtoonelen, misdaden en dwaasheden hebben plaats gehad. De christelijke grond is met bloed gedrenkt; dynastien en natien zijn in stroomen bloeds verdronken; niets is ongeschonden gebleven, dan alleen dat, wat men zeer bepaald heeft willen vernietigen, te weten: de Kerk van *Christus*.

In vele opzigten is dit artikel van den heer *Veuillot* als van belang te beschouwen. In de gegevene omstandigheden moet, onder anderen, niet uit het oog worden verloren wat hij, de eerste der ultramontaansche publicisten, verkondigt, ten aanzien van Belgie en Piemont, waaromtrent het navolgende wordt gelezen:

„ De revolutie is buiten eenigen twijfel in de lucht; elk gevoelt dat. Er bestaat evenwel tusschen de vorige revolutionaire tijdperken en het tegenwoordige een aanmerkelijk onderscheid. Belgie en Piemont van 1857 komen vrij wel met Zwitserland en Italie van 1847 overeen; maar Frankrijk is, niettegenstaande het onwaardige en verlagende rumoer der ongodsdienstigheid, 't welk daar is gemaakt, op verre na niet meer in denzelfden toestand en zulks brengt eene geheele verandering te weeg. Men heeft de Kerk aan de dagbladen toegeworpen, ten einde derzelver aandacht afteleiden en daardoor is, dit moet worden gezegd, een onbedenkelijk kwaad gesticht. Men heeft echter tevens aan de Kerk eene zekere vrijheid gelaten, waardoor een zeer belangrijk tegenwigt in de schaal is geworpen. Maar de staatkundige spanningen, — die stoute uitvallen op de tribune en in de dagbladen, welke de algemeene opinie medesleepten en op een gegeven oogenblik een leger oproermakers op de straat wierpen, — deze hulpmiddelen hebben hunnen tijd gehad. Belgie en Piemont kunnen de Republiek uitroepen, zonder dat zulks in Parijs eenige de minste onrust zal verwekken. Zelfs *le Siècle* zal bij de mededeeling van het feit er zich wel voor wachten om uitteroepen: „De Republiek rekent op ons". En mogten de belgische of de piemontesche Republieken zich eenige meer of minder geweldadige handeling veroorlooven, dan zou Frankrijk, gehoor gevende aan de roepstem der verdrukten, weldra die ellendige clubs tot zwijgen weten te brengen; en om *le Siècle* te doen zwijgen zou men dat blad slechts hebben te verzoeken om niet te spreken; ja, welligt zou men van dat blad verkrijgen, dat het uitriep: „goed gedaan." Zooals de zaken nu staan, spelen Belgie en Piemont volstrekt niet om de rust der wereld, maar eenvoudig om hunne eigene nationaliteit."

LONDEN, 23 November ('s avonds).

De met de *Persia* te Liverpool aangebragte tijdingen uit Nieuw-York van den 11den dezer luiden gunstiger ten aanzien van de geldmarkten te Philadelphia, Baltimore, Boston en Cincinnati. In Nieuw-York zelf was de prijs van het geld een weinig verminderd, maar voor 't overige de staat van zaken nog niet in noemenswaardige mate verbeterd. Onder de arbeidende klassen in die koopstad heerschte bij voortduring een zeer onrustige geest, ter zake van de werkeloosheid. Dagelijks hadden talrijke zamenkomsten van ledigloopende werklieden plaats, in welke zeer oproerige toespraken gehouden werden en zelfs op plundering van de Banken en magazijnen werd aangedrongen. Dientengevolge werden er buitengewone maatregelen tot handhaving der orde genomen. Op verscheidene punten waren talrijke corpsen der gewapende politie gestationeerd, en het Custom-house was met 100 mariniers bezet.

Volgens een der veelal goed onderrigte bladen van Nieuw-York, is de President *Buchanan* voornemens om in de aanstaande zitting van het Congres voortestellen, dat de Ver.-Staten zich zullen losmaken van alle overeenkomsten, daaronder begrepen het bekende *Clayton-Bulwer*-tractaat, waardoor zij in hunne handelingen ten aanzien van Centraal-America worden belemmerd, als zijnde dit het beste middel om zich te ontslaan van alle moeijelijkheden in dat opzigt. Elke mogendheid zou dan ten aanzien van Centraal-America zoo kunnen handelen als haar goeddunkt.

Op het oogenblik van het vertrek der *Persia* is te Nieuw-York berigt ontvangen, dat in Mexico de nieuwe Constitutie geschorst en de President *Comonfort* met dictatoriaal gezag bekleed is. Campeche had zich aan de troepen der Regering overgegeven. Yucatan was geheel in opstand.

— De *Globe* behelst heden eene redenering over de zaken van de Donau-vorstendommen, waarin de reeds vroeger door dat orgaan onzer Regering afgelegde verklaring herhaald wordt, dat Engeland voor zich zelf geen belang heeft bij het al of niet vereenigen van die landen onder één bestuur; dat hetzelve bij de regeling van die zaken alleen het belang van Europa en de welvaart der vorstendommen in 't oog heeft, en dat daarbij steeds op den voorgrond moet staan, dat dezelve een deel van het turksche Rijk blijven. De schrijver voegt er bij, dat de Divans tot dusver uit het oog verloren schijnen te hebben, dat de voortdurende souvereiniteit der Porte over de vorstendommen eene zaak is, waarover geen twijfel kan bestaan, en dat Europa in den strijd tusschen Rusland en Turkije niet alleen ten behoeve van die landen tusschenbeiden gekomen is, maar tevens en voornamelijk om paal en perk te stellen aan de veroveringszucht van Rusland; dat het echter niet te betwijfelen is, of het vraagstuk zal zoowel ten genoegen van al de partijen in de Divans, als in overeenstemming met het beginsel der onschendbaarheid van Turkije beslist worden.

— De beurs was heden flaauwer. Men sprak van eene op handen zijnde oost-indische geldleening. De 3 pc. gecons. resc. 89¾ à ⅞.

LONDEN, 24 November.

De geldmarkt is gisteren weder kennelijk verbeterd, en men heeft van geene nieuwe bankbreuken vernomen. De geruchten, als of zich voor de Banken in het noorden nieuwe belemmeringen hadden opgedaan, zijn niet bevestigd. Zoo wel uit Schotland, als uit Ierland komt gemunt geld terug. Het lijdt geen twijfel, of er zijn nog vele Huizen, die zich in ongelegenheid bevinden, maar de wil en het vermogen om elkander behulpzaam te zijn zijn aangegroeid.

— Uit Lissabon wordt van den 9den gemeld, dat de Regering er op bedacht is geweest om de disconto der Bank tot een hooger bedrag dan 5 ten honderd op te voeren, maar dat men zich in staat heeft bevonden om ten minste daarmede te kunnen wachten, tot de opening van de vergadering der Cortes, die den 9den November moeten bijeenkomen.

BRUSSEL, 24 November.

Het clericale hoofdorgaan, *le Journal de Bruxelles*, treedt heden in eene breedvoerige beschouwing van het gisteren uitgevaardigde ministeriële programma, en zet uiteen, dat deze verklaring vooral belangrijk is uithoofde van hetgeen daarin niet wordt gevonden. Onder anderen wordt gewaagd van de integriteit der regten van den Staat, — van de onafhankelijkheid van het burgerlijke gezag, en van andere verouderde aardigheden van 1846 en 1847, welke dienen om eenvoudige lieden zand in de oogen te strooijen. Met stilzwijgen worden echter voorbijgegaan *de verpligtingen van den Staat jegens de maatschappij.* Deze verpligtingen worden uit partijzucht over het hoofd gezien; maar, volgens het clericale blad, zullen de ministers de straf van hun misdrijf niet ontgaan, en zullen radicalen, democraten en verdere niet-bezitters zich wel belasten met de toelichting en uitwerking van het liberale programma. Het *Journal de Bruxelles* is steeds overtuigd, dat het oproer-ministerie door het oproer zal vergaan, en verkondigt dan ook heden, dat *de droefheid* van den heer *Frère*, — *de vrees* van den heer *Lebeau*, — *de tranen* van den heer *Rogier*, die zeide te zullen schreeuwen *tot dat zijne krachten hem begeven*, — allen gewezen ministers, — een tusschenzin in de constitutionele orde van zaken hebben geopend, welke door die liberale staatslieden niet zal worden gesloten.

— Het wordt steeds als zeker beschouwd, dat de advocaat *Louis Defré*, als publicist bekend onder den aangenomen naam van *Boniface*, door de liberale partij hier ter stede als een harer voornaamste candidaten zal worden ondersteund. De liberale organen gaan voort met het mededeelen van uittreksels van het geschrift, 't welk eerlang, onder den titel van „het belgische episcopaat", door dien publicist zal worden uitgegeven, en algemeen wordt aan die uittreksels eene groote beteekenis toegekend, als de uitdrukking behelzende der beginselen, welke thans door de liberalen, zoowel de gematigde, als de meer warme, tegenover de clericale partij worden beleden.

In het liberale hoofdorgaan *l'Indépendance* is heden een gedeelte van het werk des heeren *Boniface* opgenomen, waarin de schrijver meer bijzonder handelt over Koning *Leopold*, en dien Monarch huldigt als den gematigden en wijzen Vorst, die steeds aan de constitutionele grondbeginselen getrouw is gebleven, en niettegenstaande den zedelijken dwang, welken de theocratie gedurig hem heeft willen aandoen, aan Belgie tot op dit oogenblik het genot van al die vrijheden heeft weten te waarborgen, welke dat land bezat tijdens zijne troonsbestijging.

De schrijver treedt in eene breedvoerige beschouwing van de gebeurtenissen na den val van Keizer *Napoleon*, en zet hoofdzakelijk uiteen, dat, reeds te beginnen van het jaar 1814, het belgische episcopaat zich heeft voorgesteld „ *het herstel der theocratie onder het accompagnement eener democratische muziek.*" In 1814 vorderde zij het herstel van de tienden; — den dag na den opstand van 1830 eischte zij de regten van burgerlijke personen voor geestelijke vereenigingen; — in 1841 vorderde zij hare tusschenkomst *als een gezag in den Staat* in de aangelegenheden van het openbaar onderwijs; — in 1854 gaf zij aan het ministerie te kennen, dat het de wetgeving, die zestig jaren in toepassing was gebragt op het stuk van de giften en legaten der bijzondere liefdadigheid, moest wijzigen; — in 1857 heeft zij haar overwigt voor goed willen vestigen en het intellectuele licht uitdooven als eene kaars, welke wordt uitgeblazen.

De schrijver treedt daarbij in eene beoordeeling van de handelingen van Koning *Willem I*, en laat zich over het algemeen in zeer gematigde bewoordingen over dien Monarch uit. Hij zegt, zooals zulks van zijn standpunt wel niet anders mogelijk is, dat deze Vorst eene staatkunde in toepassing heeft gebragt, die „ *dikwerf*" drukkend en voor de burgers kwellend was; maar hij voegt daarbij, dat Koning *Willem* onder den invloed stond van het tractaat van 1815, en het onvermijdelijk was, dat zijne staatkunde in meerdere of mindere mate door den geest van dat tractaat werd beheerscht.

De schrijver beweert en stelt alzoo op den voorgrond, dat het Protestantismus zich van de hand van Koning *Willem* heeft getracht te bedienen om zich in Belgie te doen gelden, en komt daarbij tot eene bekentenis, die indedaad als van beteekenis moet worden beschouwd. Onlangs heeft het clericale hoofdorgaan *le Journal de Bruxelles* het manifest der belgische hoogere geestelijkheid bekend gemaakt, waarin, met even zoo vele woorden, voorkomt, dat in 1825 het katholieke belang te naauwernood drie of vier opregte voorstanders telde, en dat vijf jaren later dit belang reeds had overwonnen. De liberale schrijver *Boniface* verklaart zonder omwegen dienaangaande „ dat de door Koning *Willem* gevolgde staatkunde de inzigten der episcopale partij op eene indedaad verwonderlijke wijze in de hand heeft gewerkt, en dat aan die partij daardoor de gelegenheid is gegeven om den geest van onafhankelijkheid, welke steeds het kenmerk is geweest van het belgische volk tegen de Regering van dien Monarch, te exploiteren."

Zoowel de clericalen, als de liberalen, komen er alzoo meer en meer voor uit, dat de opstand van 1830 het werk is geweest der katholieke geestelijkheid, welke zich van de liberale hoofdleiders heeft bediend om haar gezag in Belgie voor goed en op hechte grondslagen te vestigen.

BRUSSEL, 25 November.

De meeste liberale bladen zijn vooral zeer ingenomen met het staatkundige programma van het ministerie *Rogier*, omdat daarin voorkomt, dat het bewind, onder anderen, ook zich voorstelt de waarborging der onafhankelijkheid van het burgerlijke gezag. Volgens die bladen kan dit niet anders beteekenen dan het tegengaan van den overmoed der clericale partij.

Tot dusver hebben geenszins alle zoogenaamde onafhankelijke dagbladen zich verklaard, omtrent de ministeriële staatkundige geloofs-belijdenis en heeft, onder anderen, het dagblad *l'Observateur*, het bekende orgaan van den heer *Verhaegen*, het stilzwijgen bewaard, gelijk mede de dagbladen *l'Etoile Belge* en *le Telegraphe.* Het dagblad *l'Economist Belge*, het orgaan der vereeniging ter verbreiding der vrije handels-beginselen, meent, dat men niet al te zeer op

staatkundige overtuiging moet hechten en verklaart dan ook, dat het zoowel clericale als liberale candidaten zal aanbevelen en ondersteunen, mits zij slechts erkende tegenstanders zijn van beschermende regten.

Van eene vrij onpartijdige zijde wordt het zeer afgekeurd, dat het *Journal de Bruxelles* het liberale ministerie verdenkt van te heulen met de revolutionaire, partij en verklaart, dat het door die partij zal worden medegesleept. Van dien kant wordt aangemerkt, dat het clericale blad al te zeer uit het oog verliest, dat in 1848 de heeren *Rogier*, *Frère* en *Tesch* de teugels van het bewind in handen hadden en terwijl allerwegen de grootste onheilen plaats hadden en de hechtste troonen werden omgeworpen, de revolutionaire stroom niet over de grenzen van het betrekkelijk kleine en zwakke Belgie heeft kunnen dringen.

's GRAVENHAGE, 25 November.

Z. M. heeft, bij besluit van den 21sten dezer, ingewilligd het verzoek van den ritmeester jhr. *W. F. Tindal*, van het 4de reg. drag., hoogstdeszelfs kamerheer, tot het aannemen en dragen: 1°. van de decoratie van officier der orde van het Legioen van Eer; en 2°. van de decoratie der orde van de Wurtembergsche Kroon, hem respectivelijk geschonken door Z. M. den Keizer der Franschen en Z. M. den Koning van Wurtemberg.

— Z. M. heeft, bij besluiten van den 28sten dezer, op pensioen gesteld den majoor *J. V. Bomberg*, van het 1ste reg. vesting-artillerie, en 1°. benoemd: bij het wapen der inf.: bij het 1ste reg., tot 1ste luit. de 2de l. *E. J. L. Meuter* en *H. van den Bosch*; bij het 3de reg., tot 1sten luit., den 2den l. *J. C. Valter*; bij het 6de reg., tot 1ste luit. den 2den l. *J. Huijgens*; bij het 7de reg., tot 1sten luit. den 2den l. *P. A. F. Marchant*; bij het algemeen depôt van discipline, tot 1sten luit. den 2den l. *G. L. Brunings*; bij het wapen der artillerie: bij den staf van het wapen, tot kolonel den luit.-kol. *J. P. C. van Overstraten*, van dien staf, commandant der Kon. Militaire Academie; tot majoor, den kapitein *C. L. von Pfaffenrath von Sonnenfels*; bij het reg. veld-artillerie, tot kapitein, den 1sten l. *W. de Villeneuve*; bij het 1ste reg. vesting-artillerie, tot majoor, den kapitein *L. J. Tindal*; bij het 2de reg. vesting-artillerie, tot kolonel, den luit.-kol. *G. J. Stieltjes*; tot luit.-kol., den majoor *P. H. van der Meulen*; bij het 3de reg. vesting-artillerie, tot kolonel, den luit.-kol. *W. H. Doorman*; bij het corps pontonniers, tot kapitein den 1sten l. *W. M. Camp*; — en 2°. den majoor *M. G. van Raden*, van het reg. veld-artillerie, overeenkomstig punt 4 van art. 38 der wet van 28 Aug. 1851 gesteld op non-activiteit, in afwachting dat omtrent hem nader zal worden beschikt.

— Bij besluit van 19 October heeft Z. M. bewilligd in de oprigting eener door *H. A. van den Wall Bake* te Utrecht en anderen opterigten en te Hoorn te vestigen naamlooze vennootschap, *de Hoornsche Gaz-fabriek*, overeenkomstig de daarvoor ontworpene en overgelegde statuten.

— Bij zijn antwoord op de aanmerkingen, welke bij de beraadslaging van gisteren, in de Tweede-Kamer, betreffende het *zesde* hoofdstuk der staatsbegrooting, ter sprake zijn gebragt, heeft Z. E. de minister doen opmerken, dat 'er, wel is waar, afscheiding tusschen Kerk en Staat bestaat, maar dat beiden eenmaal naauw vereenigd zijn geweest, en dat daaruit gevolgen zijn geboren, die niet kunnen worden uitgeroeid, en die ook bij de Grondwet van 1848 zijn gehuldigd.

Naar het oordeel der Regering, zou de opheffing der beide ministerien gevaarlijk kunnen worden, omdat 'er den Staat aan gelegen ligt, dat tusschen de beide groote kerkgenootschappen eene goede verstandhouding blijve bestaan; zou het, met de bedoelde opheffing, bij mogelijk verschil ook over geldelijke aangelegenheden, aan een onpartijdig gezag ontbreken, om daarin te beslissen, en zou, als men dan zijne toevlugt zou moeten nemen tot het geestelijk bewind, dit welligt kunnen leiden tot een kerkelijk oppergezag.

Het denkbeeld, dat het ministerie schade zou hebben berokkend aan de Kerk, heeft Z. E. ernstig bestreden. Hij heeft veeleer gemeend, het tegendeel te kunnen volhouden. Eene vereeniging van de Eerediensten met het dep. van Justitie, die door sommigen wordt gewenscht, komt der Regering ongeraden voor, ook omdat de den bestuurderen opgelegde taak niet zoo ligt is, als men zich dit wel voorstelt; dat zich dagelijks gevallen voordoen, in welke de bemiddelende en zedelijke invloed van den minister gevorderd wordt. Hij verklaarde, de verdeeldheid te betreuren, die zich heeft voorgedaan, maar zich als vertegenwoordiger der Regering wel te zullen wachten van in dezen partij te trekken.

In antwoord aan den heer *Elout* heeft Z. E. verklaard, dat de Regering zich stipt aan art. 1 van de wet op de kerkgenootschappen blijft houden; — dat hare beginselen, nopens de collatien, in de memorie van toelichting uiteen zijn gezet, en dat daar, waar de belangen der afgescheidenen met de grondwettige erkenning van de regten der kerkgenootschappen kunnen worden overeengebragt, daarin naar vermogen zal worden voorzien.

Verder heeft de minister, onder anderen, te kennen gegeven, dat het aan gelegenheid heeft ontbroken om de zaak der kerkelijke pensioenen in behandeling te nemen, en dat hij daarmede zal dienen te wachten, totdat op eene wettige wijze, met algemeene regelen, daarin zal kunnen worden voorzien.

— In de bijeenkomst van de Tweede-Kamer van heden is ingekomen een ontwerp, strekkende ter goedkeuring van eene dading van den Staat met de gemeente Helder.

De heer *v. Nispen* en nog 8 leden, te weten, de heeren *v. Akerlaken*, *Dullert*, *Heemskerk*, *Meeussen*, *v. Hoevell*, *Poortman*, *Sloet* en *v. Zuijlen*, hebben een voorstel ingediend tot afschaffing van den accijns van het geslagt.

Onder de laatstelijk bij de Kamer ingekomen adressen behoort een van den heer *Bredius*, te Dordrecht, verlangende de bevordering van den aanleg van een spoorweg van Rotterdam over Dordrecht naar Tilburg, en van daar, over Eindhoven, regtstreeks naar Maastricht en naar Luik.

Bij het voortzetten der beraadslaging over het *zesde* hoofdstuk der staatsbegrooting hebben de heeren *v. Eck*, *Thorbecke*, *Sloet*, *v. Hoëvell*, *v. Zuylen*, *v. Wintershoven* en *v. Nispen* nog het woord gevoerd, en heeft Z. E. de minister voor de Herv. Eeredienst deze sprekers in 't breede beantwoord, doch ten slotte aangemerkt, dat, vermits het slechts de beteekenis gold van door hem gebezigde gezeglen, bij de beraadslaging niet verder meende te moeten rekken, vermits het toch op de beantwoording aan kwam van de hoofdvraag: „of het ministerie voor de Herv. Eerdienst voor alsnog in stand behoorde te worden gehouden."

Daarop zijn de algemeene beraadslagingen over dit hoofdstuk gesloten, en, bij de overweging der afzonderlijke artikelen, heeft Z. E. de minister, betreffende het punt der pensioenen doen opmerken: „dat de belanghebbenden zich tot de Kamer hebben gewend; dat de uitslag van het onderzoek bij deze vergadering is geweest, dat zij niet op alle punten ontvankelijk konden worden verklaard; — dat daarmede is uitgemaakt, dat de ingediende bezwaren als niet gegrond moeten worden beschouwd;" — dat men alzoo reden heeft om zich te verwonderen, dat men met zooveel volharding daarop terug komt; — dat hij niettemin de zaak. bij eene algemeene regeling, in ernstige overweging zal nemen, doch zonder zich omtrent het tijdstip te kunnen verbinden.

Het zesde hoofdstuk is daarop, met 51 tegen 11 stemmen aangenomen. *Tegen* hebben gestemd de heeren *Westerhoff*, *Sloet*, *v. Eck*, *Dullert*, *Poortman*, *Reinders*, *Zijlker*, *v. d. Veen*, *Hengst*, *Hoffmann* en *L. D. Storm*.

Bij de beraadslaging over het *zevende* hoofdstuk (de kosten van de r. k. Eerdienst) heeft Z. E. de minister, met dat departement belast, inlichtingen medegedeeld, zoowel ter zake van de verhooging van het cijfer, als ten opzigte van de vrijheid, die aan de kerkgenootschappen wordt en behoort te worden gelaten.

De heer *L. D. Storm* is opgetreden met een beklag van eene gemeente in N.-Braband (Ossendrecht) alwaar men daadwerkelijk is verhinderd geworden in de uiterlijke godsdienst plegtigheden, die gedurende eene eeuw zijn veroorlooft geweest. De minister heeft daarop geantwoord, dat men zich in dergelijke gevallen in de eerste plaats tot den minister behoort wenden en dat dit niet is gebeurd, en dat hij wel met zijn ambtgenoot van Justitie daar over heeft geraadpleegd, en ook van de kerkvoogden inlichtingen heeft verlangd, maar deze tot dusverre niet heeft ontvangen

Na het sluiten van de algemeene beraadslaging hebben de afzonderlijke artikelen geene aanleiding tot woordenwisseling gegeven, en is het *zevende* hoofdstuk met 55 tegen 8 stemmen, aangenomen. *Tegen* hebben gestemd de heeren *v. Eck*, *Dullert*, *Reinders*, *Zijlker*, *v. d. Veen*, *Hengst*, *Storm* en *Westerhoff*.

Daarop zijn de beraadslagingen geopend over het *achtste* hoofdstuk, betreffende de kosten der Marine.

De heer *Hugenholtz* heeft verklaard, dat hij voor alsnog geen bezwaar wil doen gelden tegen het voorgestelde eindcijfer, maar dat hij zich gedrongen vindt om zich te verzetten tegen de meening, als of het bewind aan zijne verpligting had te kort gedaan, van niet reeds van 1850 af aan de hand te hebben geslagen aan het herstel der zeemagt. Hij heeft beweerd, dat men dit niet heeft kunnen doen, omdat de marine destijds in een toestand van overgang verkeerde, en men den weg moest onderzoeken, welken men in dat opzigt had te volgen. Hij heeft echter daarbij gevoegd, dat hij het tegenwoordige bewind deszelfs meer gunstigen toestand niet misgunt; dat het hem aangenaam is, dat de zeemagt indedaad in een beteren toestand zal kunnen worden gebragt, en dat hij tevens hoopt, dat aan het dringend verlangen naar den aanleg van spoorwegen gevolg zal kunnen worden gegeven, maar dat hij bevreesd is, dat, indien eenmaal aan de zeemagt de voorgenomene uitbreiding zal zijn gegeven, de jaarlijksche kosten veel hooger zullen zijn, dan men thans berekent.

Z. E. de minister van Financien heeft doen opmerken, dat hij zich alleen heeft willen verdedigen tegen het beklag, dat de uitgaven sedert 1853 steeds zijn geklommen, zonder dat men heeft willen bedenken, dat sedert dien tijd zooveel meer is benoodigd geweest.

Na nog eene aanmerking van den heer *v. Bosse* over de verschillende behoeften, in welke sedert 1850 moest worden voorzien, heeft de heer *v. Franck* verklaard, dat hij allezins genoegen konde nemen met de begrooting en ook met het voornemen van den minister om inzonderheid gewapende schepen van geen zwaar charter aan te bouwen.

Z. E. de minister van Marine heeft zijn genoegen betuigd, dat tegen het eindcijfer geene bedenkingen zijn ingebragt. Wat den aanbouw betreft, heeft Z. E. doen opmerken, dat men hier zoo min als elders, tot een vast besluit is gekomen omtrent het charter, waaraan men zich bepaaldelijk moet houden, maar dat hij voor zich overtuigd is, dat, na het herstel van het materieel, de begrooting tusschen 6 en 7 millioenen bepaald zal kunnen blijven.

Daarna zijn de algemeene beraadslagingen gesloten, en zullen die over de bijzondere artikelen morgen worden geopend.

Op de vraag van den heer *v. Nispen*, heeft de voorzitter verklaard, dat het voorstel ter afschaffing van den accijns op het geslagt wordt gedrukt, en dat de centrale sectie zoodra mogelijk een dag zal aanwijzen, op welken over het al of niet in overweging nemen van hetzelve zal worden geraadpleegd.

— De bijna 100jarige *Betje Cohen*, wonende te Groningen en verpleegd wordende door de israëlitische diakonie, werd dezer dagen als gewoonlijk door hare oppasser eene stoof gebragt, met dit gevolg, dat de oude vrouw in brand geraakte, en aan de gevolgen daarvan overleed. (*Gron. Cour.*)

— In de teregtzitting der arr.-regtbank te Winschoten van den 19den dezer is de aldaar wonende koopman *S. B.* schuldig verklaard aan arglistige ontvreemding eener zwartgrijze kat, toebehoorende aan de weduwe *H. K.*, te dier stede, en, met aanneming van verzachtende omstandigheden, veroordeeld tot gevangenisstraf van eene maand en in de kosten.

— Dezer dagen is door de in Amsterdam gevestigde typografische vereeniging, onder de zinspreuk *de Nederlandsche drukpers*, eene zilveren medaille verleend aan *Jacob Häseker*, boekdrukkersgezel, werkzaam ter drukkerij van *Joh. Enschedé en Zonen* te Haarlem, voor het vervaardigen van een drukvorm, met behulp van gebogen zinken liniën (waarvan op de parijssche tentoonstelling voorbeelden zijn geleverd) voorstellende het afbeeldsel van het laatstelijk opgerigte standbeeld van *L. J. Coster*. Deze medaille is den 21sten November, op verzoek van de genoemde vereeniging, door de te Haarlem gevestigde vereeniging, onder de zinspreuk *Tot nut en gezellig verkeer*, aan den vervaardiger van den drukvorm uitgereikt.

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 25 November. Den 24sten dezer in Texel binnengekomen: *drie Aurelia's*, Everts, Liverpool; en uitgezeild: *Gerhardina*, Brandt, Newcastle; *Waterwitch*, Chambers, Sunderland; de stoomb. *Graaf van Rechteren*, Hull; *William Grant*, Howard, Jarmouth; *Attalante*, Busch, Fredrikstad; *Wilhelmine*, Meijer, avontuur. Wind w. z. w. - n. o.

Den 24sten dezer in Helvoet binnengekomen: de stoomb. *Seine*, Havre; *Ivanhoe*, Leith; *Irwell*, Hull. Niets uitgezeild.

Den 22sten dezer in Vlissingen binnengekomen: *Sperwer*, Huges, Baltschick.

Den 6den Sept. te Manilla binnengekomen: de ned. oorl. korvet JAPAN, luit. Huyssen van Kattendijke, Batavia.

Den 5den Oct. te Singapore binnengekomen: *Vice Adm. Gobius*, van der Linden, Cardiff.

Den 24sten Sept. te St. Helena binnengekomen: *Luconia*, Hulshof, Rangoon naar Rotterdam; 28 dito *Kijkduin*, Oldendorp, Soerabaija naar Amsterdam; 1 Oct. *twee Jeannes*, Noordziek, Batavia naar Dordrecht, hebben de reizen voortgezet.

Den 11den dezer van Konstantinopel uitgezeild: *Wilhelmina Frederika*, van der Veer, Odessa naar Amsterdam.

Den 18den dezer van Cette uitgezeild: *Amazone*, Damberg, Rott.

Den 12den dezer te Cadix binnengekomen: de ned. instructiebrik ZEEHOND, kapt. luit. van Vreeland, Texel; zou 18 dito naar Malta vertrekken.

AMSTERDAM, 25 November. Volgens brief van het Nieuwediep van 24 dezer, was den vorigen middag ten 3 ure, op de Noorderhaaks gestrand eene brik of bark, de naam onbekend, die men giste eene Hamburger bark te zijn. Verscheidene vaartuigen waren derwaarts vertrokken, doch van de equipage was niets bekend. Kapt. Jager, van Suriname aldaar binnen, heeft gerapporteerd dat de twee masten, met de zeilen aangeslagen nog stonden; de loodsschuiten die buitengaats de wacht hadden, den vorigen avond aldaar binnengekomen, hebben niets gerapporteerd.

BEURS VAN AMSTERDAM.

Prijzen der Effecten.

25 *November* 1857. 4½ *ure.*

	van	*tot*	*gebl.*		*van*	*tot*	*gebl.*
Ned. Thesaur.	102⅝	¾		*Polen* O. 4 p	76⅜	—	—
„ N. Bank	—	—	—	*Pruiss.* O. 4½ „	—	—	—
W. Schuld 2½ p	62 9/16	⅝	62 9/16	„ A. 3½ „	196	—	—
„ . 3 „	74½	9/16	—	*Oostr.* O.G. 5 „	—	—	—
„ . 4 „	95⅞	15/16	—	„ „ 4 „	—	—	—
Amort. Sd. 3½	89	—	—	„ Met. 5 „	71	⅛	71 1/16
Handl. Ms. 4½ „	139	¾	—	„ R. A. 5 „	84⅜	7/16	84⅜
O. Leen. 4 „	93⅝	¾	—	„ N. 5 „	73⅛	5/16	73¼
Holl. Spw. . .	—		—	„ 54. 2½ „	37	⅛	
Leening 4½ p	—	—	—	Wr. Bk. . ƒ	1076	1078	—
Rijn Spw. 4½ „		—	—	„ . . „	—	—	—
M. Wld. 4 „	—	—	—	„ 4 p	311	—	—
Belg. C. 2½ „		—	—	*Nap.* L. B. 5 „	—	—	-
Cert. R. 2½ „	49⅝	¾	—	Cert. R. 5 „	—	—	—
Frkr. Cert. 3 „	60½	—	—	*Den.* O. L. 5 „	—	—	—
Spanje O. 1¼ „	24 11/16	¾	- -	„ 3 „	—	—	—
Obl. . . 3 „	41	⅛	—	*Brzl.* 24. 5 „	96½	- -	- -
„ B. 3 „	36 5/16	⅜		39. 5 „	96	—	- -
A. S.	—	—	—	43. 5 „	—	—	—
B. C.		—	-	52. 4½ „	—	—	—
Portg. Obl. 3 p	43¼	5/16	—	*Sard.* C. 5 „	—		—
Obl. 56. 3 „	42 15/16	43	—	*Peru* 54 4½ „	—	—	—
„ C.	—	—		P.	—	—	—
Rusl. H&C. 5 p	102¾	⅞	102¾	*Eq.* 55. 1 „	13¼	—	—
„ 5 „	101½	⅝	—	*Venzl.* Obl. 4½ „	—		—
Cert. Obl. 5 „	91	—	—	U. 2 „	10⅜	—	—
„ . 4 „	82⅞	83		*Gren.* Obl. 3½ „	16⅜	⅝	
„ Stglts 4 „	82⅜	½	—	U.	5 3/16	—	—
„ N. 4 „	—	—	—	*Mex.* Obl. 3 p	17	3/16	17⅛
„ 54. 5 „	95	—	—	*N. Am.* Ph. H. ƒ	690	—	—
„ 55. 5 „	96½	11/16	96⅝	Ph. B.	—	—	—
„ H. 5 „	94	—	—	„ R. 6 p	-	—	—
„ L. 5 „	96	—	-	Am. Bank.	—	—	—
„ L. 4½ „	—	—	--	Ill. Sp. A. . .	—	—	—
Insch. . 6 „	—	—	—	„ Obl. C.B. 7 p	79¼	⅜	79¼
Cert. . 6 „	63½	-	—	Lousiana 5 „	97¾	—	—
Polen A. . ƒ	148½	¾	—	*Grkl.* Obl. 5 „	3 7/16	—	—

Handelm. contant 139¼. Russische spoorweg ƒ 69. De 5 pc. Metall. Jan. 70½. — Beleening 6. Prolongatie 6½. Disconto 7.

Gisteren zijn uitgestelde Venezuela 10⅜ en dito Grenada 5⅛ verhandeld.

Aldus opgemaakt door het Bestuur der *Effecten-Societeit*:

P. F. M. UZURET, *President.* J. BRASKAMP, *Secretaris.*

Met tamelijk goeden handel was de beurs heden over 't algemeen in eene vaste stemming.

LONDEN, 25 November. De 3 pc. gecons. resc. 90⅛ à ¼. Spanje 1½ pc. 25 à ¼.

PARIJS, 25 November. De 3 pc. renten 67 fr. 20. Spanje 3 pc. 37⅛.

MARKTBERIGTEN.

AMSTERDAM, 25 November. *Tarwe* in een doen; 133 ℔ jar. w. b. Pools. ƒ 355; 158/2 ℔ n. Gelders. ƒ 290; 122 ℔ Vries. ƒ 215; 133 ℔ n. w. b. Pools. ƒ 345. — *Rogge* iets lager met veel omgang; 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118 ℔ Petersb. ƒ 147, ƒ 150, ƒ 153, ƒ 155, ƒ 158, ƒ 160, ƒ 162; 122 ℔ dito ƒ 170; 126 ℔ Pruiss. ƒ 190; 127 ℔ dito ƒ 194; 120 ℔ Galatz ƒ 165; 117 ℔ Arch. ƒ 162. — Van *Boekweit* verkocht; 119 ℔ Nijk. ƒ 242. — *Koolzaad* ƒ 3 lager; op 9 vat. April ƒ 438. — *Lijnzaad* een doen; 103, 104 ℔ Arch. ƒ 310; 108 ℔ Calabriesch ƒ 380.

AMSTERDAM, 25 November. *Raapolie* slap; ord. cond. ƒ 42¼; vliegend ƒ 41; op levering flaauw; p° Dec. ƒ 39¾; p° Mei ƒ 40¼ à ƒ 40½. *Lijnolie* ord. cond. ƒ 37¾; vliegend ƒ 36½; p° Dec. ƒ 35½ à ƒ 35¾; voorjaar ƒ 34¾.

*** Ondertrouwd:

DE RIJP: C. KROEGER,
20 November 1857. van *Zaandam*, en
B. F. E. SASSE.

Eenige en algemeene kennisgeving.

*** BATAVIA, 19 September 1857. Bevallen van een' ZOON *G. A. SUERMONDT*, geb. *GESELSCHAP*.
Eenige kennisgeving.

*** Heden beviel door Gods goedheid vrij voorspoedig van een' welgeschapen ZOON mijne geliefde Echtgenoot *T. LEYDS* geb. *VAN BEUNINGEN VAN HELSDINGEN*.
W. J. LEYDS,
MAGELANG, Resid. *Kadoe* Onderwijzer.
Eiland *Java*, 6 September 1857.

*** Bevallen van een' ZOON, Vrouwe *C. J. S. VOGET*, Echtgenoot van Mr. A. GORDON.
MAASTRICHT, 20 November 1857.

*** Heden beviel zeer voorspoedig van eenen ZOON *A. AITTON — BAKKER*
WINTERSWIJK, Eenige kennisgeving.
20 November 1857.

*** Ontijdig doch zeer voorspoedig bevallen van eene *doode* DOCHTER *G. J. BOLL — BODDE*.
GORINCHEM, 21 November 1857.

*** Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER *ALLEGONDA IMMINK*, geliefde Echtgenoote van
HOORN, J. L. BECKING.
21 November 1857. Eenige kennisgeving.

*** BLADEL, 22 November 1857. Bevallen van een' ZOON *E. C. VAN DISSEL — MEIJER*.
Eenige kennisgeving.

*** Bevallen van een' ZOON, *A. E. M. FRUIN* geb. *VELTMAN*.
DORDRECHT, 22 November 1857.

*** Bevallen van twee ZOONS *E. BOEDA*, geliefde Echtgenoot van W. H. J. HOLZMULLER.
ALKMAAR, den 22sten November 1857.

*** Bevallen van een' ZOON, Vrouwe *STEPHANIA KETJEN*, Echtgenoot van J. E. W. F. VAN RADERS.
ARNHEM, 23 November 1857.

*** Bevallen van eene welgeschapene DOCHTER *C. P. VAN SETERS* geb. *SOETEMAN*.
GEERTRUIDENBERG, 23 November 1857.

*** Bevallen van een' ZOON, Vrouwe *C. M. GIJSBERTI HODENPIJL — VETH*.
DELFT, 23 November 1857.

*** BRIELLE, 23 November 1857. Heden beviel zeer voorspoedig van eene DOCHTER, Vrouwe *O. L. A. E. M.* Baronnesse *SPEYART VAN WOERDEN*, geliefde Echtgenoot van Mr. WM. TERPSTRA.

*** Door Gods goedheid verloste heden voorspoedig van een' welgeschapen ZOON, Vrouwe *J. C. W. WILMAR*, innig geliefde Echtgenoot van M. COENEN, Predikant der Herv. Gemeente te *Gent* en *Doornenburg* c. a.
GENT, den 24sten November 1857.

*** Bevallen van een' ZOON *A. C. HANCOCK*, geb. *BORRIUS*. Eenige kennisgeving.
AMSTERDAM, 23 November 1857.

*** Bevallen van eene DOCHTER, Vrouwe *M. W. DE MOL VAN OTTERLOO* geboren *HOVY*.
ZEYST, 24 November 1857.
Eenige kennisgeving.

*** Heden ontsliep zacht en kalm, na eene kortstondige ongesteldheid, in den ouderdom van bijna 74 jaren, onze geliefde Vader en Behuwd-vader, de Heer CAREL WILLEM HOFFMANN, gepensionneerd Rijksontvanger.
BREDA, W. G. HOFFMANN.
den 11den October 1857. (*Uit aller naam.*)
Uithoofde van buitenlandsche betrekkingen, wordt deze advertentie eerst heden geplaatst.

*** Heden overleed ten onzen huize, in den ouderdom van bijna 77 jaren, onze waarde Vader en Behuwd-Vader de Wel-Eerwaarde Zeer-Geleerde Heer WILHELM SCHEUER, Emeritus Predikant van *Mastenbroek*.
WESTZAAN, *Namens Broeders en Zusters*,
17 November 1857. J. NOOME.
Eenige kennisgeving. C. S. E. NOOME — SCHEUER.
Op begeerte van den overledene zullen er geene uiterlijke teekenen van rouw worden gedragen.
Wegens buitenlandsche betrekkingen is deze nu eerst geplaatst.

*** Te 's GRAVENHAGE, overleed op den 17den November 1857, tot droefheid van hare Kinderen, Behuwd-kleinkinderen en verdere betrekkingen, Vrouwe ARNANDINA BERENDINA WILHELMINA VAN WESTRENEN VAN LAUWENRECHT, Douairière Jonkheer Mr. *J. G. W. C. van der Brugghen*.

*** Heden overleed, na eene korte ongesteldheid, mijne geliefde Echtgenoot JOHANNA JANSEN, mij nalatende vijf Kinderen, te jong om hun verlies te beseffen.
ABCOUDE, I. J. VAN VOORTHUYSEN,
den 17den November 1857. Burgemeester.

*** Heden overleed te *Nederhorst den Berg*, onze geliefde Vader en Behuwd-Vader, de Heer JACOB VERBOON.
J. VERBOON JR.
AMSTERDAM, P. J. VERBOON,
19 November 1857. GIJSELMAN.

*** Heden overleed mijn geliefde Echtgenoot Mr. HIERONYMUS VAN WESSEM, Az., Officier van Justitie bij de Regtbank alhier, in den ouderdom van ruim zestig jaren.
TIEL, J. TEN BOSCH,
20 Nov. 1857. Wed. Mr. *H. van Wessem, Az.*

*** Op den 20sten November 1857, overleed te ZUTPHEN, aan een verval van krachten, tot diepe droefheid zijner Echtgenote en Kinderen, in den ouderdom van 74 jaren, WILLEM Baron VAN HEECKEREN VAN WALIEN, gepensioneerd Majoor der Infanterie, Ridder der Militaire Willems-Orde, enz. enz.

*** Na een langdurig ziekbed ontsliep heden zacht en kalm, mijne geliefde Echtgenoot HARM VAN TAREL, in den ouderdom van 58 jaren, na eene echtvereeniging van 23 jaren, tot diepe droefheid van mij en mijne zes kinderen.
DALEN, Wed. H. VAN TAREL,
20 December 1857. Geb. G. VAN TAREL.
Het Logement zal door mij op denzelfden voet worden voortgezet.

*** Tot bittere droefheid van mij, mijne Kinderen en Behuwd-Kinderen, overleed heden mijn innig geliefde Zoon FOKKE CLEYNDERT, Kandidaat bij de Kweekschool der Doopsgezinden te Amsterdam, in den ouderdom van drie en twintig jaren. A. VEENSTRA,
NIEUWENDAM, Wed. *K. Cleyndert*.
20 November 1857.

*** Ten gevolge eener korte doch hevige ongesteldheid overleed heden mijne dierbare Echtgenoote, Vrouwe TRIJNTJE VAN EIZINGA WITTEVEEN in den bloeijenden leeftijd van 31 jaren en ruim 11 maanden, na eenen hoogst gelukkigen Echt van ruim 6 jaren. Mr. J. J. BOLMAN.
Huize VAARTZIGT, onder *Oudwoude*, den 21sten Nov. 1857.

*** Heden overleed, tot mijne en mijner Kinderen bittere droefheid, in de hope des beteren levens, mijn geliefde Echtgenoot J. J. KRAMER, in den ouderdom van 80 jaren.
Eenige kennisgeving. Wed. J. KRAMER—RENES.
SCHERPENZEEL, 21 November 1857.

*** Heden overleed ons jongste ZOONTJE, ons den 14den Augustus ll. geschonken.
DEVENTER, A. YSSEL DE SCHEPPER.
21 November 1857. J. A. YSSEL DE SCHEPPER, geb. KRUIMEL.

*** Heden overleed, in den ouderdom van drie en zeventig jaren en vijf maanden, onze Moeder en Behuwd-Moeder, Mejufvrouw NEELTJE SMIT, Weduwe van den Heer *Jan Denijs Senior*. *Uit aller naam*,
SCHAGEN, 21 November 1857. JB. DENIJS JZOON.
Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed mijne geliefde Echtgenoot MARIA MARTINEAU, in den ouderdom van ruim 36 jaren. Mijne droefheid wordt geleenigd door de zekerheid der zalige vreugde, welke zij geniet bij haren Heer en Zaligmaker, welken zij lief had, omdat Hij haar van eenwigheid heeft lief gehad. MAARTEN MOOY.
AMSTERDAM, 21 November 1857.

*** NIJMEGEN, den 22sten November 1857. Heden overleed de Wel-Edel-Gestrenge Heer Mr. WILHELMUS THEODORUS KOPP, in den ouderdom van bijna 70 jaren.
Eenige kennisgeving.

*** Na eene langdurige ongesteldheid, overleed heden tot mijne bittere droefheid, mijn veelgeliefde Echtgenoot, de Wel-Eerw. en Zeer Gel. Heer ROELOF HOOGEZAND, Predikant alhier, in den ouderdom van ruim 48 jaren. Zwaar treft mij deze beproeving, doch de hoop, dat de dierbare overledene thans bij Hem is dien hij verkondigd heeft, sterke mij, en de Heere schenke mij kracht, om mijn grievend leed met onderwerping te dragen!
VEEN, A. C. VAN VEEN,
23 November 1857. Wed. *R. Hoogezand*.

*** Heden ochtend ten 7 ure overleed alhier, tot diepe droefheid van ons, hare drie Zusters en verdere Betrekkingen, onze veel geliefde Dochter FRANCINA WILHELMINA, in den ouderdom van ruim 18 jaren.
ARNHEM, N. W. BUDDINGH,
22 November 1857. A. C. E. BUDDINGH. Geb. VERSCHOOR.

*** Binnen AMSTERDAM is op den 22sten November 1857 overleden Mejufvrouw MARGRETA BANNING, in den ouderdom van bijna 78 jaren.

*** Heden overleed, tot onze bittere droefheid, ons hartelijk geliefd Zoontje CAREL ANNE, in den ouderdom van ruim zes en een half jaar. W. C. P. TOE WATER.
UTRECHT, A. TOE WATER,
23 November 1857. CREMER.

*** Heden overleed, tot onze bittere droefheid, onze hartelijk geliefde oudste Zoon JOHN, in den jeugdigen leeftijd van 10 jaren. R. A. JACKSON.
HAARLEM, C. P. JACKSON,
den 23sten November BERT.
1857. Eenige kennisgeving.

*** Heden ontsliep zacht en kalm, na een langdurig lijden, mijne hartelijk geliefde Moeder ANNA SOPHIA IMMINK, Weduwe van den Wel-Ed.-Gestr. Heer *J. Hoffmann*, in den ouderdom van ruim 64 jaren.
RENKUM, C. B. M. HOFFMANN.
24 November 1857. Eenige kennisgeving.

*** Op den 22sten November 1857, overleed te *Deventer*, onze geliefde Zuster TITIA LANGERHUIZEN, in den ouderdom van bijna 60 jaren.
B. LANGERHUIZEN.
Mede uit naam mijner Broeders en Zusters.
AMSTERDAM, 24 November 1857.

*** Allen die iets te vorderen hebben, of verschuldigd zijn aan W. SCHRIJNER, Timmerman, in de Veldlaan, onlangs overleden, gelieven daarvan opgave of betaling te doen aan C. H. VERPOORTEN, Kleine Houtstraat.
Haarlem, November 1857.

*** **MIDDELBAAR-ONDERWIJS.**
Voor eene School der 1ste Klasse voor Middelbaar-Onderwijs wordt gevraagd, tegen 1°. Januarij of Februarij e. k., een ONDERWIJZER van den 2den Rang, geëxamineerd voor het Fransch en Engelsch, en tevens bekwaam om in de Hoogduitsche Taal, benevens in Stel- en Meetkunde enz. onderwijs te kunnen geven. Adres Letters N. S., bij den Boekverkooper J. BODEN, te Zwijndrecht. Brieven *franco*.

*** Een DOCTORANDUS in de LETTEREN, van de P. G., geregtigd tot het onderwijzen van Nieuwere Talen en Wiskunde, en reeds eenige jong Lieden met goed gevolg tot hooger onderwijs voorbereid hebbende, wenscht zich aan een Instituut, of als Gouverneur Externe te verbinden. Adres bij de ERVEN J. J. TIJL, Boekh. te Zwolle, onder Litt. H. Brieven *franco*.

*** Men verlangt terstond in eene Tabaks- en Kruideniersaffaire een BEDIENDE, goed met den Winkel kunnende omgaan, bekend met het koffijbranden en het bereiden van tabak. Adres met *franco* Brieven onder Letter M, bij den Boekhandelaar W. F. DANNENFELSER te Utrecht.

*** Een fatsoenlijk JONG MENSCH, van de Prot. Godsd., die reeds zes jaren met het vak van Kruidenierswaren heeft omgegaan, zag zich gaarne tegen Februarij geplaatst als Winkelbediende. Hierop reflecterenden, gelieven zich te adresseren met *franco* Brieven Lett. T. P., bij de Boekhandelaars J. G. VAN TERVEEN EN ZOON, te Utrecht.

*** Iemand van middelbaren leeftijd, gehuwd met Kinderen, niet onbemiddeld, het Stadsleven met het Buitenleven wenschende te verwisselen, zoekt eene betrekking als RENTMEESTER of OPZIGTER over Landerijen, waar hij niet geheel onbekend mede is, kunnende de beste getuigenissen produceren. Adres onder Letter Z., bij de Boekverkooper J. RANNING op de Schippersgracht te Amsterdam.

*** **ATTENTIE.**
Door ongesteldheid wordt zoo spoedig mogelijk verlangd: Een bekwaam SMIDSKNECHT, goed bekend met het beslaan van Paarden. Adres in *persoon* of met *franco* Brieven, bij P. VAN DER VLIET, Smid te Winkel.

*** **BOEKHANDEL.**
In eene soliede *Boekhandel* bestaat, ten gevolge eener belangrijke uitbreiding, gelegenheid tot **deelneming** voor een Medewerkend COMPAGNON (bij voorkeur iemand reeds met den Handel bekend), in staat om successivelijk 10 à 15 Mille te kunnen fourneren. Adres met eigenhandig geteekende Brieven *franco*, Letters M. G. H., aan A. KNOOP, Klein Heiligland, te Haarlem.

*** **LET WEL!! HUWELIJKS-AANVRAAG!**
Een **Weduwnaar** van middelbaren leeftijd, P. G., eene zeer landelijke betrekking uitoefenende, en een der schoonste streken van Gelderland bewonende, wenschte met eene WEDUWE of JONGE JUFVROUW in kennis te komen, om na wederzijdsch goedvinden een **Huwelijk** aan te gaan. Schoonheid is geen vereischte; een vermogen geëvenredigd aan het zijne, en daarbij een zacht karakter, wordt geprefereerd. Onder verzekering van stipte geheimhouding vervoegen zij zich, die tot een gelukkig Huwelijk genegen zijn, vrijmoedig aan, onder Letters V. L. *franco*, bij den Boekhandelaar J RANNING, Schippersgracht te Amsterdam.

*** Wordt gevraagd eene JUFVROUW uit den fatsoenlijken Burgerstand, P. G., circa 30 jaren oud, om in een klein Huishouden zonder kinderen, de vrouw des huizes behulpzaam te zijn. Hoofdzakelijke vereischten zijn ervaring in de Kookkunst, vrolijk Humeur en duidelijk voorlezen der Hollandsche taal. Adres per *franco* Brieven onder Letter S. V., aan den Boekhandelaar PHILIP MEIJERS te Amersfoort.

Met primo Februarij of Mei e. k., biedt zich aan eene KAMENIER - LINNENMEID, oud 20 jaren, P. G., van goede getuigschriften voorzien. Adres onder Letter C., bij den Boekh. W. J. THIEME, te Zutphen. Brieven *franco*.

*** In een ordentelijk Gezin met vier Dienstboden, wordt zoo spoedig mogelijk, verlangd: Eene BURGERDOCHTER, van de P. G., de vereischte zijn, grondige kennis der Wasch, goed Wollen- en Linnen-Naaijen, Mazen en Stoppen, tegen een Loon van *f* 70 's jaars. Die niet reeds in dusdanige Betrekking is werkzaam geweest zal niet aanmerking kunnen komen. Brieven *franco*, onder de Letters E. B., bij den Boekhandelaar G. THEOD. BOM, Kalverstraat, E. 10, te Amsterdam.

*** Men vraagt tegen Februarij te Amsterdam: Eene KINDERMEID, P. G., van middelbaren leeftijd. Slechts zij die zeer goede getuigenissen kunnen produceren, zullen in aanmerking komen. Adres onder Letters G. H., bij de Boekhandelaars M. SCHOONEVELD & ZN. Beursssteeg, te Amsterdam.

*** Bij eene familie, die des Zomers en des Winters in de prov. Utrecht *buiten* woont, vraagt men ten spoedigste eene MEID tusschen de 30 en 40 jaren, die goed Koken en Huiswerk verrigten kan. Het Salaris in evenredigheid der bekwaamheden. Men adressere zich met overlegging van de beste getuigschriften omtrent bekwaamheid en goed zedelijk gedrag, bij *franco* Brieven onder Letter A, aan den Heer P. N. VAN KAMPEN, Boekhandelaar te Amsterdam.

*** De ondergeteekende **waarschuwt** bij deze alle Winkeliers geene GOEDEREN, hoe ook genaamd op zijn naam aftegeven. GERAERDS THESINGH.
Zeyst, 24 *November* 1857.

*** De ondergeteekenden hebben de eer te berigten, dat hunne ZAKEN in *Boekhandel* en *Boekdrukkerij*, in den laatsten tijd gedreven door wijlen VINCENT LOOSJES, op denzelfden voet en onder behoorlijk toezigt zullen worden voortgezet, waartoe zij zich beleefdelijk houden aanbevolen. DE ERVEN LOOSJES.
Haarlem, 23 *November* 1857.

*** **UIT DE HAND TE KOOP.**
Eene kapitale BOERENWONING in 1857, nieuw gebouwd, met groot ERF, geschikt voor Boomgaard, benevens een Kavel, thans uitmuntend WEILAND, verdeeld in 9 stukken, groot nagenoeg 20 Bunders gelegen aan den IJweg, in het hooge gedeelte van den Haarlemmermeer.
Te bevragen bij den Notaris C. J. MERENS, te Haarlem en H. J. DE VRIES, Makelaar Houtrijk en Polanen; alles dadelijk te aanvaarden.

Lees hier.

Door Sterfgeval wordt UIT DE HAND TE KOOP aangeboden, om dadelijk te aanvaarden, eene welbeklante GROF- en HOEFSMEDERIJ, staande op een der beste standen binnen de stad Alkmaar, te bevragen met *franco* Brieven bij PIETER SCHIPPER, aan 't hulpkantoor te Heilo bij Alkmaar, Provincie Noord-Holland.

*** **BOEKHANDEL TE KOOP.**
In eene der voornaamste steden van *Holland*, wordt een BOEKHANDEL te Koop aangeboden. Voor de overname is slechts een Klein Kapitaal noodig. Het Huis in Huur. Adres met *franco* Brieven L. N, bij de Boekhandelaren C. L. SCHLEIJER EN ZOON te Amsterdam.

*** Door vertrek naar elders komt tegen 1° Januarij 1858 te KOOP: Eene uitgebreide en bloeijende KLEERMAKERS AFFAIRE, waaraan behalve vele binnenlandsche relaties, goede en uitgebreide buitenlandsche connecties verbonden zijn. Winkelopstand en Goederen zijn tegen fabrieksprijs overtenemen. Reflecterenden adresseren zich met *franco* Brieven onder Letters A. B., bij den Boekhandelaar HENDRIK ALTMANN, te Rotterdam.

*** TE KOOP: Een goed geconserveerd EXEMPLAAR der verzameling van Wetten op de Directe Belastingen, In- en Uitgaande Regten en Accijnsen, van af 1823 tot 1856, in half Lederen Band; voorts de JAARBOEKJES van *de Potter*, van af 1833 — 1855, met andere WERKEN over die vakken, waaronder het Patentboek met Bijvoegsel, Handboek op het Personeel en Toelichting op de Algem. Wet van den 26sten Augustus 1822, (*St. bl.* N°. 38) enz. Een en ander nagelaten door een' Oud-Ontvanger en *franco* te bevragen bij den Rijks-Ontvanger te Dalfzen, bij Zwolle.

*** **OP GOEDE VOORWAARDEN TE KOOP.**
In de Provincie Zuid-Holland, wordt aangeboden: Eene gevestigde ZAAK, die een goed bestaan oplevert. Informatien te bekomen met *franco* Brieven, onder Letter Z., bij de Boekhandelaren GEBROEDERS VAN DER HOEK, te Leyden.

TE KOOP, een Vijfjarig Engelsch RIJPAARD zonder gebreken. Hetzelve kan tevens voor eenen Tilbury gebruikt worden.
Men adressere zich aan den Heer GRENFELL te Hattem

*** Te KOOP: Eene STOOMMACHINE en PIJPKETEL van 10 Paardenkracht. Adres, den Boekh. J. MADO, te Utrecht, onder *franco* Brieven, Lett. A.

*** TE KOOP, zestig bijzonder schoone ANANASSEN, rijp zullende worden in den loop der drie volgende maanden. Adres met *franco* Brieven onder Letter X, bij den Boekhandelaar H. C. SUSAN CHZOON te 's Hage.

*** G. W. WESSELING, zal op Maandag den 30sten November 1857, des namiddags ten half drie ure, te Amsterdam, in *de Witte Zwaan* op den Nieuwendijk, presenteren te Verkoopen: Eene extra mooije nieuw aangevoerde partij Greenen en Vuren, Dramsche, Frederikstadtsche, Bijhavensche, Riga, Narva, Dantziger en AMERIKAANSCHE Balken; Riga en Noordsche Spieren, Riga, Narva, Lovisa, Zweedsche, Dantziger en Noordsche Deelen en Platen; Riga, Windauw en Narva Sparren en Sparhouten, Battings, Juffers, Ellens, Colters, Eikenhout; eene partij Memelsche Kluften en andere **HOUTWAREN.** Liggende in den Binnenkant en op den Wal.

*** VERKOOPING te Haarlemmermeer, op Dingsdag den 1sten December 1857, ten tien ure voormiddags, ten huize van *J. Spanjaard*, nabij het Stoomgemaal *de Lijnden*, van HUISRAAD, INBOEDEL, RIJTUIGEN, en hetgeen verder ter verkoop zal worden aangeboden. Informatiën bij H. J. DE VRIES, Makelaar te Houtrijk en Polanen,

*** **H. A. M. ROELANTS**, *te Schiedam*, **heeft uitgegeven:**

BEELDSPRAAK DER NATUUR.

STICHTELIJKE LECTUUR VOOR ELKEN DAG DES JAARS,

door **ELISE**, Schrijfster van ***HERMINE***, enz.

VOLKS-UITGAAF. PRIJS *f* 1,40.

*** Door de Erven J. J. TIJL te Zwolle is aan de Inteekenaren verzonden de zestiende Aflevering van:

ALLE DE WERKEN VAN JACOB CATS,

bezorgd door Dr. J. VAN VLOTEN, Hoogleeraar te Deventer;

met ruim 400 Platen, op staal gebragt door J. W. KAISER,

in twee deelen, elk van 35 tot 40 Afl. De Afl. boven de 80 gratis.

PRIJS PER AFLEVERING MET GEMIDDELD 5 PLATEN 50 CENT.

Van de belangrijke oplage van 3500 Exemplaren is ter naauwernood een honderdtal meer over.

*** OPENBARE VERKOOPING van Levende HAAF, best Inlaags KOEHOOI, AARDAPPELEN, SPALHOUT en TAKKEBOSSEN, BOUW- en TUINGEREEDSCHAPPEN en eenige MEUBILAIRE GOEDEREN, op Donderdag den 3den December 1857, des voormiddags ten 10 ure, op de Woning van de Weduwe *L. van Til*, op de Zanderij, te Hillegom. Betaling onder goede borgstelling op 1° Mei 1858. Nadere informatien ten Kantore van den Notaris HUMMEL, te Lisse.

*** HOUTVERKOOPING aan de *Zanderij* bij Berg en Daal te Voorhout, op Donderdag den 10den December 1857, des voorm. 10 ure, bestaande in Zwaar EIKEN, ESSCHEN, ELZEN en BERKEN HAKHOUT, en eenige zware EIKEN, IEPEN en POPULIEREN BOOMEN.

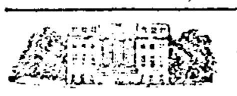

De Notaris C. H. ROBBERS, te Nijmegen, zal op Donderdag den 3den December 1857, des avonds ten 7 ure, ten huize van den Societeitshouder *van Dam*, aldaar bij toeslag finaal Verkoopen:

1. Een groot, hecht en sterk HEERENHUIS, ERF en TUIN, staande te Nijmegen, aan de Lange Nieuwstraat, bevattende 10 Kamers, groote Zaal, Dienstboden- en Provisie-Kamers, bij inzet met de verhooging gebragt op *f* 9000.—.
2. Een daarnaast staand HEERENHUIS, bevattende 5 Kamers, groote Keuken, Openplaats en Bergplaats, ten vorige jaren geheel nieuw opgebouwd, als voren gebragt op . . . . *f* 4000.—.

De beiden Perceelen in Massa op . . *f* 12999.—.

De voorschreven Panden zijn te zien op Dingsdag en Woensdag, in de week van den toeslag, mits voorzien van een Toegang-Biljet aftegeven door gemelden Notaris.

*** Op Zaturdag den 19den December 1857, des namiddags ten 5 ure, zal in *het Lokaal van Verkoopingen*, te Utrecht, achter St. Pieter, in het openbaar worden verkocht: Een' kapitaal en bijzonder goed onderhouden dubbeld HEERENHUIS met annexen Stal of Bergplaats, ERF, GROND en TUIN, staande en gelegen binnen Utrecht, aan de Westzijde van het Predikheerenkerkhof, Wijk H, N°. 53, voorzien van eene Zaal, drie Beneden- en vier Bovenkamers alle Behangen en Gestukadoord of Geplafonneerd, met Stookplaatsen, gedeeltelijk met Marmeren Schoorsteenmantels en ruime Kasten; voorts twee Kabinetjes, Bad- en Provisie-Kamers, Keuken met vele Gemakken, ruime Zolders met Dienstbodenkamer en Vliering; voorts twee bekluisde Kelders.

Te aanvaarden 1°. Mei 1858.

Breeder bij Billetten en nader onderrigt te bekomen ten Kantore van den Notaris DUYFJES, te Utrecht.

*** **30,000**

Exemplaren zijn niet toereikend geweest om de nieuwsgierige belangstelling van Duitschlands publiek te bevredigen naar het voortreffelijke werk van

Dr. W. F. A. ZIMMERMANN.

DE WONDEREN DER

VOORWERELD.

Eene populaire voorstelling van de geschiedenis der schepping en den oorspronkelijken toestand der aarde, en van de verschillende tijdperken der ontwikkeling van hare oppervlakte, hare planten en hare bewoners, tot op onzen tijd, met ongeveer 200 afbeeldingen.

Wie zou eene eeuw geleden hebben durven zeggen, dat de mensch eenmaal de gedenkboeken zou schrijven van eene wereld, welke de wording van het menschelijk geslacht verscheidene milioenen jaren is voorafgegaan! De wetenschap die zich bezig houdt met het onderzoek naar de geschiedenis der aarde lost ons de raadselachtigste geheimen op; zij leidt ons het heiligdom der natuur binnen; toont ons hare opvolgende voortbrengingen en voorspelt ons nagenoeg de veranderingen welke de aarde nog ondergaan moet. Dit belangrijk werk zal verschijnen in 7 afl. elk van 64 bladz. à *f* 0,75 per afl. Het complete werk zal à *f* 5,25 verkrijgbaar zijn. Het is versierd met ongeveer 200 houtsneeplaten en wordt uitgegeven door

D. NOOTHOVEN VAN GOOR te *Leyden*.

*** Bij C. & C. G. VAN DER POST, komt van de pers:

HAESER, Geschiedenis der Geneeskunde.

In 't Nederd. bewerkt door Dr. ISRAELS. 3e Afl. (*Nieuweren tijd*) *f* 2,50.

*** Heden is bij de Boekhandelaren NOLET EN ZOON, verschenen:

1e. Magazijn voor Landbouw en Kruidkunde, door Dr. J. C. BALLOT. Afl. 5 en 6.

2e. MORTON. Over de Drainage van het Land. Eene Verhandeling met goud bekroond. Prijs 50 Cents.

3e. De voordeelen der Drainering, door J. C. BALLOT. Prijs 60 Cents.

TWEE BOEKGESCHENKEN.

P. J. PERSIJN, te Hoorn, geeft uit en heeft alom verkrijgbaar gesteld:

DAGBOEK VAN ELISE,

een lieve kleine Roman, voor gehuwde en ongehuwde jonge Dames, uit het Hoogduitsch, met een PLAAT.

Prijs in linnen band *f* 2,20. Ingenaaid *f* 1,90.

Dr. C. G. REHLEN'S

GESCHIEDENIS DER ONTDEKKINGEN EN UITVINDINGEN

VAN HET BEGIN DER MENSCHHEID TOT OP ONZEN TIJD.

Naar het Hoogduitsch door *I. J. J. SNELLEBRAND.*

Prijs *f* 0,75. Voor Schoolgebruik *f* 0,40.

VAN KOETSVELD'S

KINDERGESCHRIFTEN.

Bij S. E. VAN NOOTEN, te *Schoonhoven*, is op heden van de pers gekomen:

C. E. VAN KOETSVELD. NIEUWE KINDERVERHALEN. Met 4 Staalplaten, in linnen Bandje, met Vergulden Stempels. Prijs *f* 1,50.

vroeger verschenen:

C. E. VAN KOETSVELD. Verspreide Kinderverhalen. Met 4 Staalplaten, in linnen Bandje, met Vergulden Stempels. Prijs *f* 1,50.

———————— De Portefeuille van Grootvader Sprankhof: als boven. Prijs *f* 1,50.

———————— Tiental Kinderpreken uit het Oude Testament; met gegrav. Vign.; geb. *f* 1,50.

———————— Tiental Kinderpreken uit het Nieuwe Testament; als boven. Prijs *f* 1,50.

In alle voorname Boekwinkels zijn Exempl. ter inzage voorhanden of te ontbieden.

*** VAN DER MEER & VERBRUGGEN, Boekhandelaars te Rotterdam, hebben uitgegeven en alom verzonden:

EEN PAPIEREN NOODMUNT.

DE GUSTAAF-ADOLF-VEREENIGING,

AANBEVOLEN DOOR

Dr. J. J. VAN OOSTERZEE.

TEN VOORDEELE DER VEREENIGING. Prijs 30 Cents.

*** Door W. H. KIRBERGER, te Amsterdam, wordt heden uitgegeven:

MAGDALENA.

EVANGELISCH JAARBOEKJE VOOR 1858.

Hoofdredacteur O. G. HELDRING. Bijdragen van: Dr. *N. Beets. I. da Costa. J. M. E. Dercksen. P. van Eik. J. H. Gunning Jr. E. J. Hasebroek. J. P. Hasebroek, Louise Heldring. O. G. Heldring. J. J. L. ten Kate.* Mr. *H. J. Koenen. M. C. C. L. Henriette Maria L***. H. W. A. van Oord. W. van Oosterwijk Bruin. H. C. Rogge. L. J. van Rhijn. M. Cohen Stuart. J. G. Verhoeff.* Mr. *Jeronimo de Vries Jerszn.* Met twee Platen en Portret van Ds. *O. G. Heldring.* (*Uitgegeven ten behoeve van het Asyl Steenbeek*). In Linnen Prachtband Verguld op snede Prijs ***f* 2,50.**

Het Portret afzonderlijk op Chineesch Papier prijs ***f* 1,—.**

*** B. DEKEMA, te Utrecht, heeft uitgegeven:

I. Majoor GAHAGAN'S ontzettende Avonturen en de Noodlottige Laarzen. Uit het Engelsch van THACKERAY. *f* 2,00.

II. DE WOUDLOOPER, Schetsen en Tafereelen uit de Wouden en Praeriën van Amerika, van GABRIEL FERRY, gedurende zeven jaren bewoner van Amerika. 2 Dl., gr. 8°. *f* 5.90.

III. DE WOUDLOOPER, voor de Jeugd bewerkt door J. HOFFMANN, Rector en Diaken te Coswig. Naar de 2e druk, in het Nederduitsch overgebragt, met een aanprijzend woord van J. J. A. GOUVERNEUR. 2 Deelen, met 12 gekleurde Platen. *f* 3,90.

Elegant gebonden met Gouden Stempels. *f* 4,50.

FEESTGESCHENKEN.

Uitgaven van W. H. KIRBERGER, te Amsterdam.

BIBLIOTHEEK VOOR DAMES.

I. M. M. BREWSTER, Het werk dat niet ijdel is, of wat uwe hand vindt om te doen, doe dat met uwe magt. Prijs (gebonden) *f* 1,90.

II. E. J. HASEBROEK, *Margaretha Blaarer*, en eenige bladen uit het Schetsboek. Prijs (gebonden) *f* 1,90.

III. TWEEDERLEI ROEPING, of de werkende liefde in den huisselijken kring. Prijs (gebonden) *f* 1,90.

IV. DE GESCHIEDENIS VAN EEN ZAKBYBEL, 2 deelen. Prijs (gebonden) *f* 3,80.

V. TRYFOSA, De Kaleidoscoop eener Christin. Woorden uit het hart en uit het leven. Prijs (gebonden) *f* 1,90.

VI. H. M. L***, Carrière maken en andere Novellen. Prijs (gebonden) *f* 2,25.

DIENT ELKANDER.

Een verhaal naar de 36e druk, naar het Engelsch (Ministering Children) door *Henriëtte S****, geïllustreerd met acht uitmuntende Engelsche Houtgravuren, en gebonden in geheel moderne prachtband. Prijs *f* 3,60.

DE GELIJKENISSEN VAN DEN ZALIGMAKER.

Zestien zoogenaamde Baxterplaatjes met de tekst der Gelijkenissen naar het Evangelie, in geïllustreerd omslag. Prijs 80 Cents.

EENE BELOONING.

Zestien zoogenaamde Baxterplaatjes met kindergedichtjes van *J. J. L. ten Kate*, in geïllustreerd omslag, 2e druk. Prijs 80 Cents.

Te Haarlem, bij JOH. ENSCHEDÉ EN ZONEN.